

Universitat Autònoma de Barcelona.
Departament de Sociologia

Núm. 58, 1999, ISSN 0210-2862

PAPERS

Revista de sociologia

58

Les noves relacions laborals
(A Neus Casajuana, in memoriam)

Cordinadors:
Oscar Rebollo y M. Jesús Espuny

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
Bellaterra, 1999

DADES CATALOGRÀFIQUES RECOMANADES PEL SERVEI DE BIBLIOTEQUES
DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

Papers

Papers : Trabajos de sociología : Publicados por la Universidad Autónoma de Barcelona. — Núm. 1 (1973)- . — Barcelona : Barral Editores, 1973- . — 23 cm

Quadrimestral. — Subtítol a partir del núm. 2: Revista de sociología. — Editat per Península des del núm. 5 (1976) fins al núm. 34 (1990) ; a partir del núm. 35 (1990) publicat pel Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

ISSN 0210-2862

I. Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Sociologia

1. Sociologia — Revistes

2. Ciències socials — Revistes

301(05)

Equip de direcció

Carlota Solé, directora;
Montserrat Baras, Joan Botella,
Juli Busquets, Òscar Rebollo;
Sònia Parella, col·laboradora
Sarai Samper, becària

Consell de redacció

Judith Astelarra, Esther Barbé,
Anna Cabré, Joaquim Casal,
Lluís Flaquer, Salvador Giner,
M. Jesús Izquierdo, Louis Lemkow,
Andreu Lope, Carlos Lozares,
Antonio Martín Artilles,
Josep M. Masjuan, Faustino Miguélez,
Isidre Molas, Joaquim Molins,
Enric Sanchis, Marina Subirats,
Teresa Torns, Mònica Tresserra,
Josep M. Vallès, Rosa Virós

Redacció

Universitat Autònoma de Barcelona
Departament de Sociologia
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 12 20. Fax 93 581 24 37

Subscripció i administració

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 17 15. Fax 93 581 20 00

Intercanvi

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques
Secció d'Intercanvi de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 11 93

Coberta

Loni Geest & Tone Høverstad

Edició i impressió

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Tel. 93 581 15 96. Fax 93 581 20 00

ISSN 0210-2862

Dipòsit legal: B. 25.307-1983

Impress a Espanya. Printed in Spain

Impress en paper ecològic

PAPERS és una publicació del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona fundada l'any 1972. El seu objectiu és servir de mitjà de difusió d'idees i d'investigacions originals, en el camp de la sociologia i altres ciències socials afins (psicologia, ciència política, economia, antropologia) d'interès teòric i/o relacionades amb anàlisis substantives de l'àrea llatina (tant del Mediterrani com del continent americà). La revista publica *articles*, *notes d'investigació*, *recensions* o *crítiques de publicacions* i *informes*.

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia, el tractament informàtic i la distribució d'exemplars mitjançant lloguer és rigorosament prohibida sense l'autorització escrita dels titulars del «copyright», i estarà sotmesa a les sancions establertes a la Llei. S'autoritza la reproducció de l'índex i dels resums sempre que n'aparegui la procedència.

Encara que el català és la llengua oficial de PAPERS, no traslladem a aquesta llengua ni els índexs analítics, ni les paraules clau, ni els resums dels articles escrits en castellà.

L'acceptació d'articles es regeix pel sistema de censors.

Índex

Papers. Revista de Sociologia

Núm. 58, p. 1-203, 1999, ISSN 0210-2862

Les paraules clau són en llenguatge lliure.

S'autoritza la reproducció dels resums i de les pàgines de l'índex.

7-9 Presentación: Fausto Miguélez

Articles

13-37 **Prieto, Carlos** (Universidad Complutense de Madrid)
Globalización económica, relación de empleo y cohesión social.
Papers, 1999, núm. 58, p. 13-37, 23 ref.

El artículo analiza las repercusiones de la globalización económica sobre los modos de regulación social y política y, específicamente, sobre las relaciones laborales, partiendo de una comprensión de la globalización económica como algo distinto al tradicional intercambio de bienes y servicios entre diferentes países.

Palabras clave: globalización económica, relaciones laborales, cohesión social, regulación política, orden social.

39-73 **Martín Artiles, A.; Lope, Andreu** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Sociologia)
¿Sirve la formación para tener empleo? *Papers*, 1999, núm. 58, p. 39-73, 23 ref.

Estudio de casos. Investigación empírica sobre la formación «para» acceder al empleo y la formación «en» el trabajo. Crítica al concepto de formación en la teoría del capital humano.

Palabras clave: formación, formación «en» el trabajo, cualificación, empleo, capital humano.

75-93 **Alós Moner, Ramon** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Sociologia)
Las políticas de desarrollo local en Cataluña. *Papers*, 1999, núm. 58, p. 75-93, 18 ref.

El artículo hace referencia a las políticas de desarrollo local en Cataluña. En particular, se resalta cómo la rápida expansión de iniciativas variadas conduce a la situación actual, caracterizada por un déficit de coordinación y visión a largo plazo, lo que afecta a los resultados de dichas políticas, así como a la calidad del empleo creado.

Palabras clave: políticas de desarrollo local, iniciativas locales de empleo, Cataluña.

- 95-103 **Pallarès, Susana; Martínez, Maite** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Sociologia de la Salut)
¿Podemos hablar de estrés en el mando intermedio? *Papers*, 1999, núm. 58, p. 95-103, 18 ref.

A partir del discurso de los mandos intermedios, tanto del sector público como privado, el artículo recoge la percepción de estrés que afecta a dichos mandos. Su posición, clave en el sistema de trabajo, en el proceso de cambio, y en la organización en sí, son el contexto en el que los mandos medios describen su percepción de estrés.

Palabras clave: mando intermedio, estrés, organización pública, organización privada, puesto de trabajo.

- 105-118 **Capelleras i Segura, Joan Lluís** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de l'Economia de l'Empresa)
Desenvolupament i implantació de programes de canvi organitzatiu: la Gestió de la Qualitat Total. *Papers*, 1999, núm. 58, p. 105-118, 36 ref., 2 tab.

Aquest article tracta sobre la Gestió de la Qualitat Total (GQT), un programa de canvi organitzatiu que té com a principis fonamentals l'orientació al client, la millora contínua i el treball en equip.

Paraules clau: Gestió de la Qualitat Total, avantatge competitiu, arquitectura organitzativa.

- 119-145 **Recio, Albert** (Universitat Autònoma de Barcelona. Departament d'Economia Aplicada)
Sindicatos, globalización económica y crisis ambiental. *Papers*, 1999, núm. 58, p. 119-145, 49 ref.

El trabajo analiza el impacto que tiene la globalización sobre la acción sindical. Esta se analiza desde una doble vertiente: la globalización en términos económicos convencionales y en términos de crisis ecológica.

Palabras clave: sindicatos, políticas sindicales, crisis sindical, globalización económica, crisis ambiental.

- 147-183 **Calbet, Isabel; Garriga, Silvia; Lombarte, Xavier**
La reducció de la jornada a trenta-cinc hores. *Papers*, 1999, núm. 58, p. 147-183, 54 ref., 3 il.

El present estudi presenta una visió general sobre el debat actual entorn a la reducció de la jornada màxima legal de treball com a mesura de creació d'ocupació a Espanya i tracta de ponderar els avantatges i desavantatges d'una intervenció pública que redueixi la jornada laboral a trenta-cinc hores setmanals. Igualment, s'analitzen altres instruments alternatius a partir dels quals obtenir l'optimització del temps de treball i la creació d'ocupació, amb especial esment de la distribució irregular de la jornada, la reducció de les hores extres i el foment del recentment modificat contracte a temps parcial.

Paraules clau: jornada, temps de treball, ocupació, hores extres, contracte a temps parcial, horari.

185-190 **Corol·lari**

Espuny Tomás, M. Jesús (Universitat Autònoma de Barcelona.
Diplomatura de Relacions Laborals)

Les relacions laborals: un espai per a la professionalització. *Papers*, 1999, núm. 58, p. 185-190.

Els trets que caracteritzen la diplomatura de Relacions Laborals a la Universitat Autònoma de Barcelona són la interdisciplinarietat i les pràctiques integrades, sempre externes, que ofereixen al estudiant una primera aproximació a la realitat laboral, al mateix temps que dona a conèixer la titulació als múltiples sectors professionals relacionats amb aquests estudis.

Paraules clau: titulacions, primer cicle, recursos humans, graduat social.

191-201 **Recensió**

Requena Santos, Félix. *Redes sociales y cuestionarios* (Ainhoa de Federico de la Rúa).

203 **Llibres rebuts**